

Gastroenterologija je eno izmed področij medicine, na katerih se nova spoznanja posebej hitro prepletajo z vsakodnevno klinično prakso. Bolezni prebavil, jeter in trebušne slinavke vse pogostejše obravnavamo v tesnem sodelovanju z abdominalnimi kirurgi, onkologi, radiologi in drugimi specialisti. Prav interdisciplinarnost in usmerjenost k posameznemu bolniku povezujeta prispevke tokratne številke naše revije.

Pomemben del sodobne obravnave bolezni jeter predstavljajo minimalno invazivni kirurški posegi. Raziskava o laparoskopski resekciji benignih jetrnih tumorjev prikazuje izkušnje terciarnega centra in opozarja, da lahko poseg pri skrbno izbranih simptomatskih bolnikih pomembno izboljša kakovost življenja. Izboljšanje simptomov po operaciji so ugotovili pri približno dveh tretjinah simptomatskih bolnikov. Ob tem velja poudariti, da večina benignih jetrnih sprememb kirurškega zdravljenja ne potrebuje; ključna je zato pravilna indikacija.

Izvirna raziskava o akutnem pankreatitisu v času pandemije covid-19 osvetljuje, kako lahko izredne zdravstvene razmere vplivajo na značilnosti obravnavanih bolnikov. V pandemičnem obdobju so avtorji ugotovili večji delež biliarnega pankreatitisa in višje vrednosti pankreatičnih encimov, ne pa pomembnih razlik v bolnišnični umrljivosti ali trajanju hospitalizacije. Z neugodnim izidom so bili pomembno povezani predvsem zapleti. Ugotovitve so dragocene tudi za razmislek o organizaciji oskrbe ob prihodnjih zdravstvenih krizah.

V ospredje raziskovalnega zanimanja vse izraziteje stopa črevesna mikrobiota. Pregledni prispevek o njeni vlogi pri nastanku in zdravljenju raka debelega črevesa in danke prikazuje zapletene povezave med mikroorganizmi, imunskim odzivom in tumorskim mikrookoljem. Opozarja tudi, da lahko kirurško in multimodalno onkološko zdravljenje spreminjata sestavo mikrobiote, kar bi lahko vplivalo na zaplete in dolgoročne izide. Čeprav se odpirajo nove mož-

nosti preprečevanja in zdravljenja, je treba njihovo klinično uporabnost še natančneje opredeliti.

Sodobne možnosti zdravljenja peritonealnih metastaz obravnava prispevek o citoreduktivni kirurgiji in hipertermični intraperitonealni kemoterapiji. Pri ustrezno izbranih bolnikih je mogoče doseči dolgotrajno preživetje, vendar koristi niso enake pri vseh vrstah malignomov. Za uspeh so odločilni obseg bolezni, možnost popolne citoredukcije in izkušnost multidisciplinarnega tima. Zahtevnost postopkov zato poudarja pomen obravnave v specializiranih centrih.

Interdisciplinarno razsežnost gastroenterologije nazorno ponazarja tudi pregled gastrointestinalnih, presnovnih in prehranskih zapletov po urinarnih črevesnih preusmeritvah. Kronična presnovna acidoza, malabsorpcija, driska, prehranska pomanjkanja in bakterijska razrast lahko bolnike spremljajo še dolgo po operaciji. Pravočasno prepoznavanje teh težav zahteva strukturirano dolgoročno spremljanje ter sodelovanje urologov, abdominalnih kirurgov, gastroenterologov in drugih strokovnjakov.

Varnost zdravljenja se ne konča pri predpisanih zdravilih. Prispevek o nutrivigilanci in primeru akutne jetrne okvare ob uporabi pripravka z indijsko melijo nas opominja, da tudi prehranska dopolnila rastlinskega izvora niso nujno neškodljiva. Pri nepojasnjeni jetrni okvari je zato pomembno sistematično povprašati po prehranskih dopolnilih in pripravkih za samozdravljenje ter poročati o domnevnih neželenih učinkih.

Pomembno diagnostično vprašanje odpira pregled neposrednih bioloških označevalcev uživanja alkohola. Etanol v krvi omogoča ugotavljanje zelo nedavne izpostavljenosti, etilglukuronid (EtG) je uporaben za spremljanje nedavnega uživanja, fosfatidiletanol (PEth) pa omogoča vpogled v daljše časovno obdobje. Označevalci se zato dopolnjujejo; njihova pravilna interpretacija je posebej pomembna pri obravnavi

**Slovenian Journal of Gastroenterology /
Gastroenterolog**

ISSN 1408-2756

Slovenian Journal of Gastroenterology/Gastroenterolog is a journal of the
Slovenian Association of Gastroenterology and Hepatology.

Slovenian Journal of Gastroenterology/Gastroenterolog je glasilo
Slovenskega združenja za gastroenterologijo in hepatologijo.

Editor-in-Chief / Odgovorni urednik

Borut Štabuc

Editors / Področni uredniki

Gastrointestinal diseases / Bolezni prebavil: David Drobne, Gregor Novak

Endoscopy / Endoskopija: Samo Plut, Jurij Hanžel

Hepatology / Hepatologija: Blaž Trotošek, Andrej Hari

Digestive oncology / Digestivna onkologija: Lojze Šmid, Gašper Boltežar

Abdominal surgery / Abdominalna kirurgija: Jan Grosek, Arpad Ivanecz

Abdominal radiology / Abdominalna radiologija: Peter Popovič

Pediatric gastroenterology / Pediatrična gastroenterologija: Matjaž Homan

Pathology / Patologija: Nina Zidar

Technical Editors / Tehnična urednika

David Drobne, Urša Noč

Publisher / Izdajatelj

Zavod Gastroenterolog in

Slovensko združenje za gastroenterologijo in hepatologijo

Editorial Board / Uredniški odbor

Bojan Tepeš, Milan Stefanovič, Stojan Potrč, Aleš Tomažič, Jan Grosek,
Samo Plut, Rok Orel, Peter Popovič, Nina Zidar, Lojze Šmid, David Drobne,
Arpad Ivanecz, Blaž Trotošek, Andreja Ocepek, Pavel Skok, Željko Krznarič

Proofreader / Lektor

Melita Keber Jašovič

Desktop publishing and printing / Priprava za tisk in tisk

Studio N, Ljubljana

Editorial office / Naslov uredništva

Zavod Gastroenterolog

Dunajska 106, 1000 Ljubljana

tel. +386 41 769 283

e-mail: editor@slojgastroenterology.com

<https://slojgastroenterology.com>

The journal appears regularly three times yearly.

The journal follows the Uniform Requirements for Manuscript to
Biomedical Journals with outstanding review.

Yearly subscription for members of the Slovenian Association of
Gastroenterology and Hepatology is included in the membership fee.

Printed in 400 copies.

Revija izhaja trikrat letno.

V reviji se upoštevajo enotna merila za rokopise, namenjene objavi
v biomedicinskih revijah z zunanjo recenzijo.

Letna naročnina za člane Slovenskega združenja za
gastroenterologijo in hepatologijo je vključena v članarino.

Naklada 400 izvodov.

Slika na naslovnici / Front page picture

Bled castle. Source: www.slovenia.info. Author: Jošt Gantar

Blejski grad. Vir: www.slovenia.info. Avtor: Jošt Gantar

bolezni jeter, zdravljenju motnje zaradi uživanja alkohola in pri presoji pred presaditvijo jeter.

Klinični primer sindroma utesnitve sprednjega kožnega živca trebušne stene (ACNES) pa nas vrača k temeljem klinične medicine. Kronična bolečina v trebuhu ne izvira vedno iz notranjih organov. Skrbna anamneza, usmerjen klinični pregled in širše diferencialno-diagnostično razmišljanje lahko preprečijo nepotrebne preiskave ter omogočijo pravočasno in ustrezno zdravljenje.

Prispevki tokratne številke kažejo širino gastroenterologije – od kirurških inovacij in onkološkega zdravljenja do mikrobiote, presnovnih zapletov, varnosti prehranskih dopolnil in diagnostičnih dilem. Povezuje jih spoznanje, da kakovostna medicina ne temelji le na novih tehnologijah, temveč tudi na kritični presoji, sodelovanju različnih strok in pozornosti do bolnika. Vsem avtorjem se zahvaljujem za njihove prispevke, bralcem pa želim prijetno in strokovno spodbudno branje.

Prof. dr. Borut Štabuc, dr. med.
urednik

